

GENEL GÜVENLİK KOMİTESİ

GÜNDEM MADDESİ:

Türk devletlerindeki mevcut asayiş problemlerini kontrol altına alma ve olası asayiş sorunlarına karşı önlemler alma.

EŞ KOMİTE SEKRETERİ: MERT TÜRK

EŞ KOMİTE SEKRETERİ: HASAN DENİZ BİLGİÇ

İçindekiler:

- 1. Başkanlık Divanından Mektup**
- 2. Model Türk Devletleri Teşkilatı Rehber**
- 3. Kaçakçılık**
- 4. Terör**
- 5. Türk Devletlerinin Güvenlik Politikaları ve Tutumları**
- 6. Türk Devletleri Altında Yaşayan Diğer Milletler ve Irklar**
- 7. Türk Devletlerinde Son 30 Yıldaki Suç Oranları**
- 8. Cevaplanması Gereken Sorular**

1.GENEL SEKRETERDEN MEKTUP

Sayın Katılımcılar,

Sizleri Model Türk Devletleri Teşkilatı 2025 Konferansımızda görmekten büyük bir onur duyuyorum.

Bu sene ikincisi gerçekleştirilecek olan bu konferansta Türk dünyası liderlerinin, diplomatların ve uluslararası karar vericilerin rollerini somutlaştırma ve simüle etme şansına sahip olacak ve bunu yaparken eleştirel düşünme, müzakere ve topluluk önünde konuşma gibi temel becerilerinizi geliştireceksiniz. Dahası, güncel küresel meseleler hakkında daha derin bir anlayış kazanacak, Türk Devletleri Teşkilatı yapısını daha yakından tanıyacak ve ortak geçmişimiz hakkında araştırmalar yaparak akademik ve profesyonel uğraşlarınızda size hizmet edecek bilgiler kazanacaksınız.

Sekreterliğimizin seçmiş olduğu birbirinden güzel komitelerde deneyiminizi güzelleştirmek ve kolaylaştırmak için burada olan akademik ekibimizle unutulmaz bir konferans yaşayacaksınız.

Umarım ki konferansımızda sunacağınız değerli fikirleriniz günümüzde olan ve gelecekte olabilecek problemlere çözüm olacak ve sizlere de yeni bakış açıları kazandıracaktır.

Bu yolculuğun bir parçası olduğunuz için teşekkür ederim.

Sevgi ve saygılarımla,

Muhammet Gökhan YILDIZ

Model Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri

gokhan.yildiz@mtdt.com.tr

1.1 Komite Sekreterlerinden Mektup

Sevgili delegeler, Öncelikle sizleri konferansımızın bir parçası olarak göreceğimizden mutluluk duyacağımızı belirtmek isteriz. Komiteyi tanıtmadan önce bu konferansın gerçekleşmesine vesile olup tüm yükü üstlenmiş akademik ekip ve organizasyon ekibine teşekkür etmek isteriz. Hepiniz MTDT'25 Genel Güvenlik komitesine hoşgeldiniz.

Komitede geçireceğimiz 3 gün boyunca gündem maddemiz olan Türk devletlerindeki mevcut asayiş problemlerini kontrol altına alma ve olası asayiş sorunlarına karşı önlemler alma sorunu üzerine yoğunlaşacağız. Gündem maddemiz hakkında ülkelerin arasındaki politika ve ilke birliğini sağlamak amacıyla elimizden geleni yapacağız.

Bunları en iyi ve sorunsuz şekilde gerçekleştirip ve komitemizi başarılı bir şekilde sonlandırabilmemiz için sizlerden birkaç ricamız bulunacak. Komiteye hazır gelmek ve ülkenizin mevcut konum ve politikalarını en iyi şekilde kavramanız için sizler için hazırladığımız komite rehberi içerisindeki TDT rehberi ve komite gündem maddesiyle ilgili çalışma rehberini okumanızı tavsiye ederiz. Aynı zamanda ülkeleriniz ile ilgili ayrıntılı araştırma yaparak gelmeniz de sizin için en iyisi olacaktır.

Umarız ki hepimiz için çok güzel ve verimli 3 gün olur. İnanıyoruz ki hepimiz bu komiteden çıktığımızda daha donanımlı ve duyarlı bir hale geleceğiz. Herhangi bir soru ya da problem olması durumunda komite içinde ya da dışında bizimle iletişime geçmekten çekinmeyiniz. Güzel anılar biriktirmek ve unutulmaz bir deneyim kazanmak adına konferansta görüşmek üzere

Esenlikler...

Komite eş müsteşarları

Hasan Deniz Bilgiç & Mert Türk

2.Model Türk Devletleri Teşkilatı Rehberi:

2.1. TDT (Türk Devletleri Teşkilatı) Nedir ?

Türk Devletleri Teşkilatı, genelini lise ve üniversite öğrencilerinin oluşturduğu bir konferansta Türk Devletleri Teşkilatı'nın alt komite ve oluşumlarının simüle edilerek öğrencilerin onlara verilen rolde sunmaları gereken politika ve davranışları sergilemelerini sağlayarak küçük yaşlardan itibaren hitap yeteneği, diksiyon, araştırma yapma, strateji geliştirme ve özgüven gibi konularda uzmanlaşmalarına yardım etme ve teşvik etme amacıyla geliştirilmiş bir konferans formatıdır.

2.2. TDT Terimleri ve Kavramları:

Çalışma Rehberi: Delegationlere yardımcı olabilmek adına komite gündeminin detaylı bir şekilde anlatıldığı çalışma rehberidir.

Düzenli Oturum: Resmi oturum başladıktan sonra yoklamanın alınması itibariyle başlatılan oturum türüdür. Düzenli oturum boyunca delegeler izin verilmediği sürece yerlerinden kalkamaz, konuşma yapamazlar ve öneriler hakkında konuşmalar yapılır. Harvard prosedürüne göre düzenli oturum alınmadan düzensize geçilemez. Düzenli oturumun sonlandırılması için önerge alınabilir ya da divan otoritesi kullanılabilir.

Düzensiz Oturum: Düzenli oturumdan sonra bir önerge ile başlayabilen genellikle sonuç kağıdı veya türevi belgelerin yazımı için kullanılan oturum türüdür. Düzensiz oturum boyunca teknolojik alet kullanımı yer değiştirme ve diğer delegelerle resmiyetin bozulmaması koşuluyla direkt iletişim kurabilmek serbesttir. Sunulduğu önergenin süresi bitmesi durumunda tekrar istenebilmesi için farklı bir süreyle önerge sunulabilir.

Yarı Düzenli Oturum: Düzenli oturumdan sonra aktif tartışma için kullanılabilen yarı düzenli oturumun başlatılması için bir önergeye ihtiyaç duyulur toplam süre boyunca söz isteyen delegelerin sıraya yazılmadan el kaldırmaları ve divanın söz vermesi durumunda söz alabildiği oturum türüdür.

Yoklama: Her oturumun başında düzenli oturuma başlamadan önce delegelerin plakartını kaldırıp “burada” veya “burada ve oyluyor” şeklinde cevap verdiği yoklamadır.

Açılış Konuşması: konferansın ilk resmi oturumunda yoklamadan sonra her delegenin sırayla kürsüye kalkıp 3 gün boyunca ilerleyeceği yol ve politika hakkında yapacağı 1 dakikalık konuşmalardır. konuşmaya divan ve delegeleri selamlayıp ülkesiyle birlikte bu konferansta olduğundan mutlu olmasını belirterek başlaması resmiyettir. bu andan itibaren her delege “biz” dili ile konuşmalı ve herhangi bir ülkeye direkt atıfta bulunmamalıdır.

Genel Konuşmacı Listesi: Her oturumun başında yoklamadan sonra alınan veya daha önce alınmış listedeki sıraya göre delegelerin divanın tanımlaması sonucu kürsüye çıkarak divan ve delegeleri selamlamasından sonra herhangi bir konu hakkında yaptığı 1.30 dakikalık konuşmalardır. Delegenin konuşmasından sonra artan süreyi değerlendirmesi için 3 seçeneği vardır, bunlar:

1. Divana devretme: Delegenin kalan süreyi divana devretmesi durumunda delege yerine oturur.
2. kendini sorulara açma: eğer ki delege kalan süresini bu şekilde değerlendirirse divanın plakartını kaldıran delegelerden seçtiklerinden gelen soruları delegenin de kabul etmesi durumunda cevaplamalıdır eğer ki delegenin kalan süresi 10 saniye ya da daha az ise kendini sadece “evet hayır soruları”na açabilir.
3. başka bir delegeye devretme: bunu seçmesi durumunda belirttiği delege de eğer kabul ederse o delege kalan süreyi kullanır.

Yönerge: Delegelerin ihtiyaçları ve sorunları durumunda kullanmaları içindir. 5 tane yönerge çeşidi vardır:

1. kişisel ihtiyaç yönergesi: delegenin lavabo, su gibi kişisel ihtiyaçları içindir
2. bilgi yönergesi: delegenin oturum sırasında konu ile alakalı sorusunu sorabilmesi içindir.
3. parlamenter soruşturma: delegenin prosedür hakkındaki herhangi bir eksiğini giderebilmesi içindir.
4. düzen yönergesi: divan üyelerinin düzen sırasında yaptığı herhangi bir prosedürel hatayı belirtmek içindir.
5. cevap yönergesi: herhangi bir delegenin konuşması sırasında başka bir delegeye veya ülkeye direkt şekilde atıfta bulunması veya adını geçirmesi sonucu adı geçen delegeye tanınır. cevap yönergesine cevap verilebilir ancak daha sonrasında konuşmaların ikili tartışmaya dönmesini engellemek adına daha fazla cevap yönergesi alınmaz.

Önerge: Önergeler düzenli oturuma geçilmesi, düzensiz oturuma geçilmesi veya bitirilmesi gibi konularla ilgili olabilir. Komite gündemi ile ilgili konuşulması gereken konular da

delegeler tarafından önerge şeklinde sunulur. delege divanın kendisini spesifik önergelere açtığı sırada plakartını kaldırarak önergesini divanın izin vermesi durumunda ayağa kalkıp sunabilir. Önerge sunmanın formatı “... hakkında konuşulmasını talep ediyoruz. Toplam süre ... dakika ve kişisel süre ... dakikadır” şeklindedir.

2.4. Prosedür İlerleyişi:

Kayıt ile başlar ve açılış seremonisi ile devam eder. Organizasyonun gerçekleşmesini sağlayan kişiler konuşmalarını yaptıktan sonra genel sekreter tarafından resmi açılış yapılır. İlk oturumlar genelde tanışma adına oryantasyon olarak geçer ve bazı oyunlar oynanır. Tanışma gerçekleştikten hemen sonra başkanlık divanı (chair) konferansın işleyişinden bahseder ve soruları yanıtlar.

Her oturum mutlaka yoklama ile başlar ve delegeler ‘burada’/’present’ ya da ‘burada ve oyluyor’/’present and voting’ diyerek komitede olduklarını belirtirler. ‘Burada ve oyluyor’ kalıbını kullanan delegeler her oylamaya katılmak zorundadır ve hiçbir oylamada çekimser kalamazlar.

Ardından komite açılış konuşmalarıyla birlikte başlar. Her delege ülkenin politikasına uygun bir açılış konuşması yapmak durumundadır. Açılış konuşmalarından sonra ve diğer her oturumda yoklamadan sonra kriz ekibi yeni güncellemeyi verir ve bundan sonra Başkanlık divanı komite içerisinde zaman zaman genel konuşmacı listesi (GSL (General Speakers List)) oluşturmak için plakart gösterilmesini ister. Her delege en az bir kere listede bulunmak zorundadır. Bu sürede komite ve konuyla ilgili ülke politikasından uzaklaşmadan her şeyden bahsedilebilir. Bu konuşmanın sonucunda delege başkanlık divanını ve delegeleri selamlar ve dilerse kalan sürede kendini sorulara açabilir.

konuşmalar bittikten sonra kriz ekibi direktiflere açılır ve divan aksini söylemedikçe oturumun bir sonraki askıya alınmasına kadar delegelerin direktif yazmaları serbest olur. bununla aynı anda Başkanlık divanı kürsüyü önergeler için açar ve ‘önerge vermek isteyen delegeler plakartlarını kaldırsın’ der. Bunun üzerine delegeler gündemle ilgili alt başlıkların konuşulması için talepte bulunur. Delege önergesini verdikten sonra bu konunun tartışılacağı toplam süreyi ve kişi başına düşecek süreyi de belirtmek zorundadır.(Bu süre tamamen delegenin isteğine bağlıdır.) eğer ki delegeler direktifler ya da kriz hakkında konuşmak isterlerse önerge konusunu kriz ekibinin en son verdiği güncelleme üzerine açmalıdır. Her 2 veya 3 önergede bir kriz ekibi delegelerin direktifleri doğrultusunda yeni güncellemeyi verir bu andan sonra verilen direktifler bu güncellemede geçen zaman ve olay detaylarıyla uyusacak şekilde yazılmalıdır(direktifte bahsedilip güncellemede bahsedilmeyen ve önergede konuşulmamış şeyler çözüm kağıdı veya türevi belgelere yazılamaz). Bunların hepsi düzenli oturum içinde yapılır. Düzenli oturumda delegelerin teknolojik alet kullanmaları ve birbirleri ile birebir iletişime geçmeleri yasaktır. gün sonlarında (3. gün dışında) yarı düzenli oturum alınır ve burada daha aktif bir tartışma ve uzlaşma alanı sağlanır bu sırada daha önce gönderilmiş direktifler ve güncellemeler hakkında da delegeler konunun da dışına çıkmamak kaidesiyle konuşabilirler.

Yeterli önerge alındıktan sonra konu ile ilgili bloklaşılması ve çözüm kağıdının/resolution paper ve lazım olması durumunda türevi belgelerin yazılmaya başlanması için düzensiz oturuma geçilir. Çözüm kağıdında önergelerde bahsedilmeyen hiçbir şey yazılamaz. Her bloğun protokolü bittikten sonra önce başkanlık divanı kontrolünden geçer ve daha sonra komitede tartışılmaya başlanır. Her bloğun asıl imza sahibi olur. Asıl imza sahibi kürsüye çıkıp çözüm kağıdını okur ve isterse kendini sorulara açabilir. Daha sonrasında lehte ve aleyhte konuşmalar alınır. Ardından da değişiklik önergeleri alınır. Dostane bulunun değişiklik önerileri hemen oylanırken diğerlerinde önerge sahibi kürsüye çıkarak önerisini açıklar. Daha sonra bu öneriler oylanır ve komitenin çözüm kağıdı belirlenmiş olur.

Bu keyifli tartışma sürecinin sonunda kapanış töreni olur. Her komitenin başkanlık divanı kürsüde konuşmasını yapıp ödülleri açıklar ve eğer varsa komitesinin son güncellemesini verir. Bütün komitelerin ödüllendirilmesi bittikten sonra genel sekreter resmi olarak konferansı sonlandırır.

3. Kaçakçılık

3.1 Kaçakçılık Nedir?

Kaçakçılık: devletlerin veya uluslararası kurumların koyduğu yasa ve düzenlemeleri ihlal ederek; mal, hizmet, insan veya bilgi taşınması ve ticaretiyle ilgili yasadışı faaliyetlerin genel adıdır. Bu faaliyetler genellikle ekonomik kazanç elde etme amacıyla gerçekleştirilir ve ülkelerin sosyal, ekonomik ve güvenlik yapıları üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabilir.

Kaçakçılık türleri arasında en yaygın olanlar şunlardır: uyuşturucu madde kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, tütün ve alkol gibi ürünlerin yasa dışı ticareti, tarihi eser ve kültürel varlık kaçakçılığı, kaçak petrol veya enerji ürünleri ticareti, yabancı para veya değerli metallerin yasadışı yollarla taşınması, ve elektronik ürün ya da teknoloji kaçakçılığı. Ayrıca, çevresel kaçakçılık da önemli bir sorun olarak öne çıkmaktadır; örneğin, tehdit altındaki hayvanların veya nesli tükenmekte olan bitki türlerinin yasa dışı ticareti, ekosistemlerin korunmasını tehlikeye sokar.

3.2 Kaçakçılığın Temel Sebepleri

3.2.1. Ekonomik Nedenler:

Kaçakçılığın en temel sebeplerinden biri ekonomik koşullardır. Ekonomik dengesizlikler, yoksulluk, işsizlik ve gelir eşitsizlikleri kaçakçılığa yönelimi artıran başlıca faktörlerdir. Kısa yoldan para kazanmak ya da kazanmayı ümit etmek insanların eğitimsizliği ve deyim yerindeyse üşengeçliğinden kaynaklanmaktadır.

Ülkelerdeki yüksek vergilendirme politikası, gümrük uygulamalarındaki kısıtlamalar ve engeller halkın daha ucuz ürünlere yönelmesine neden oluyor. Bu durum, kaçak malların talebini artırıyor ve insanları yakınlarındaki ülkelerden kara,deniz bazende hava yolu ile ülkelerine kaçak mal sokma yoluna itiyor.

Fırsat eşitsizliği, işsizliğin yaygın olduğu bölgelerde görülür ve insanların çalışmadığı için elde edemedikleri ürünleri daha kolay yollardan elde etmek istemeleri sonucu oluşur

Yasa dışı yollardan kazanılan kolay para: Organize suç örgütlerinin en büyük gelir kaynaklarından biri olan kaçakçılık halkı bu yöne itiyor. Kulaktan dolma bilgiler veya bazı medyalar aracılığı ile büyük paraları duyan insanlar kolay yoldan para kazanabileceklerini düşünüyor.

3.2.2. Sosyal Nedenler:

Kaçakçılık, toplumsal yapıdaki belirli eksikliklerden ,zayıflıklardan ve farklılıklardan da güç alır. Denetimi zor olan sınır kasabaları ve eğitimsizlik başlıca sebeplerindendir

Sınır bölgelerinde yaşayan topluluklar aynı veya farklı milletten olan halk birbirinden bilgi ve yardım alarak ikili kaçakçılık yapabilir. kültürel ve ekonomik nedenlerle sınır ötesi ticarete yatkın olabilir. Şahsi kazancın ülke kazancının önüne geçmesi kimsenin bir ihbarda bulunmaması gibi durumlar sınırların etkili şekilde kontrol edilmesini zorlaştırır.

Eğitimsizlik ve farkındalık eksikliği halkı nyasa dışı faaliyetlere karışmasını kolaylaştırır daha gelişmiş ülkelerden gelen ve yerel halkı manipüle eden kişiler kendi ülkelerine çıkarları kapsamında her türlü sosyal ekonomik ve kültürel değeri olan eşyayı kaçırmak için halka kayıt dışı para vererek vergiden kaçınmalarını destekler resmi bir şey bulamayan devletlerde bu olayların engellenmesi konusunda yetersiz kalabilir

Gelenekler, bazı bölgelerde kaçakçılığın bir kültür haline gelmesini sağlamış ve nesiller boyunca bir yaşam tarzı olarak kabul görececek şekle girmiştir.

3.2.3. Hukuki ve İdari Nedenler:

Yasal düzenlemelerin yetersizliği ve idari sorunlar da kaçakçılığı artırabilen hususlar arasındadır

Yetersiz Denetim:Halkın kendi ülkesine sınır kapıları ve gümrüklere uğramayacak şekilde yeni rotalar oluşturması ya da kaçıracakları malzemeleri büyüklüğüne göre kendi vücudu veya eşyaları arasına sıkıştırmaları denetimin yetersizliğine yol açar.

Yolsuzluk, kamu görevlilerinin yolsuzluk yapması, kaçakçılık faaliyetlerinin kolaylaşmasına neden olur. Bu, hem bireysel hem de kurumsal düzeyde bir sorundur. Bu bağlamda kamuda görev alacak kişilerin erdemli olmasına dikkat edilmelidir.

Yaptırımların Yetersizliği: Kaçakçılık suçlarına uygulanan cezaların caydırıcı olmaması, suçluların bu faaliyetlere devam etmesine neden olmaktadır, cezaların işlenen suçun büyüklüğüne göre değil sadece kaçakçılık adı altında kesilmesi ya da az süreli hapis uygulamaları insanların aldığı cezanın küçük olduğu algısını artırır aynı zamanda cezadan korkmamalarını sağlar

3.2.4. Küreselleşme ve Teknolojik Gelişmeler:

Modern dünyanın dinamikleri, kaçakçılığı daha karmaşık hale getirmiştir: ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler, kaçak ürünlerin daha hızlı bir şekilde geniş bir coğrafyaya yayılmasını sağlamaktadır.

E-ticaret ve dijital platformlar İnternet üzerinden yasa dışı ürünlerin ticaretinin yapılması, kaçakçılık faaliyetlerinin izlenmesini zorlaştırmaktadır. Dark web gibi platformlar bu tür suçlar için bir zemin oluşturur.

Kripto ve sanal para gibi faktörler kaçakçılık faaliyetlerinden elde edilen gelirin takip edilememesi sonucunu doğurur bu takipsizlik sadece maddi anlamda vergilendirme olarak değil suçun yakanabilmesi konusundada sorun yaratır

3.2.5. Talep ve Arz Faktörleri

Kaçakçılık büyük ölçüde arz ve talep dengesine dayanır yasaklı maddelere olan merak uyandırıcı, silah, kaçak sigara ve alkol gibi ürünlere olan yüksek talep, bu sektörleri cazip kılar.

Yüksek, çalışan giderleri İnsan kaçakçılığını cazip kılar özellikle gelişmemiş ülkelerin vatandaşlarına uygulanan bu kaçakçılık türü iki taraflı kazanç sağlar kaçırılan daha düşük ücret ödeyerek işini yaptırır ve işin içine bazende şantaj katarakt işçilerin kaçırıldıkları ülkeden çıkışını engeller ve onları kölesi durumuna getirebilir aynı

zamanda işçiler kendi ülkelerinde sahip oldukları düşük gelir zincirinden çıkıp daha ferah bir ortama geçerler bunun sonucunda hem yaşam kaliteleri artar ve isteklerine ulaşabilirler aynı zamanda ailelerine maddi destekte bulunabilirler

Bazı ürünlerin yasal yollardan edinilememesi veya edinilmesi takdirde fiyatlarının yüksek olması, kaçakçılığa yönelimi artırır.

3.2.6. Uluslararası Faktörler

Kaçakçılık, çoğu zaman birden fazla ülkeyi etkileyen bir suçtur. Sınırların Korunamaması: Bazı ülkeler arasındaki uzun ve zayıf denetlenen sınırlar, ülkeler arasında yasa ve düzenlemelerdeki farklılıklar yeni ve denetimden uzak kaçakçılık rotalarının oluşmasına olanak tanır.

Savaş, iç çatışma veya siyasi kriz yaşayan bölgelerde az olan devlet otoritesi ve denetimsizlik insanları kaçakçılığa sürükler,

3.3 Türk Coğrafyalarındaki Kaçakçılık Faaliyetleri

3.3.1. Sinaloa Karteli (Meksika)

Meksikalı Sinaloa Karteli, Orta Asya'daki bazı bölgelere kokain, eroin ve metamfetamin gibi uyuşturucuları sevk etmek için rotalar kurmuştur. Orta Asya, bu tür uyuşturucu kaçakçılığında geçiş noktası olarak kullanılmaktadır. Afganistan'ın özellikle uyuşturucu üretiminde önemli bir merkez olduğu göz önüne alındığında, Sinaloa Karteli gibi gruplar, uyuşturucuları Orta Asya'ya ve ardından Avrupa'ya taşımaktadır. Bu kartel Orta Asya' da özellikle Afganistan, Tacikistan ve Özbekistan gibi ülkeler üzerinden uyuşturucu kaçakçılığı yapmaktadır.

3.3.2. Afganistan'daki Uyuşturucu Kaçakçıları

Afganistan, dünyanın en büyük eroin üreticisidir ve buradan gelen uyuşturucuların büyük kısmı Orta Asya, Rusya ve Avrupa'ya sevk edilmektedir. Bu kaçakçılıkla bağlantılı örgütler, uyuşturucu tarlalarından üretilen eroini, kara yolları ve havayolu taşıma yöntemleriyle taşımaktadır. Taliban, bu kaçakçılıkla ilişkilendirilmiş ve uyuşturucu ticaretini finanse eden bir yapı olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, yerel suç grupları da bu işte yer almakta ve Afganistan sınırındaki diğer Orta Asya ülkelerine uyuşturucu sevk etmektedir. Bu kaçakçılar özellikle Afganistan, Pakistan, Orta Asya ve Avrupa' da etkinlik göstermektedir

3.3.3. Tacikistan ve Özbekistan'daki Uyuşturucu Kaçakçıları

Tacikistan ve Özbekistan, Afganistan'dan gelen uyuşturucuların geçiş noktasıdır. Bu ülkeler, Orta Asya'dan Avrupa'ya ve Rusya'ya giden uyuşturucu yollarının önemli halkalarıdır. Özellikle Tacikistan, Afganistan ile olan uzun sınırı nedeniyle eroin ve kokain kaçakçılığında önemli bir rol oynamaktadır. Orta Asya'daki bazı organize suç grupları, bu kaçakçılıkla bağlantılı olarak büyük miktarda uyuşturucu taşımakta ve gelir elde etmektedir.

3.3.4. Kırgızistan ve Rusya'daki Suç Çeteleri

Kırgızistan, Asya ile Rusya arasındaki önemli bir geçiş noktasıdır ve buradaki suç grupları, Orta Asya'dan gelen uyuşturucuları Rusya'ya ve oradan da Avrupa'ya taşımaktadır. Aynı zamanda Kırgızistan'daki yerel suç örgütleri, tütün ve alkol kaçakçılığında da yer almaktadır. Rusya'da ise bu kaçakçılık faaliyetlerini organize eden çok sayıda çete bulunmaktadır.

3.3.5. Ndrangheta (İtalya'nın Kalabriya Mafyası)

İtalya'nın Ndrangheta mafyası, özellikle kokain ve eroin kaçakçılığı yapmak için Orta Asya'ya kadar uzanmış durumdadır. Avrupa'nın güneyine kokain sevk eden bu örgüt, Orta Asya'daki bazı suç örgütleriyle de iş birliği yapmaktadır. Aynı zamanda silah kaçakçılığı ve kara para aklama faaliyetlerinde de yer almaktadır.

3.3.6. İran'ın Uyuşturucu Kaçakçıları ve Bağlantılı Gruplar

İran, Orta Asya'daki uyuşturucu kaçakçılığında önemli bir aktördür. İran, Afganistan'dan gelen uyuşturucuların Avrupa'ya giden yol üzerinde bir köprü olarak kullanılmaktadır. İran'daki organize suç grupları, bu uyuşturucuları Orta Asya'ya taşımakta ve bazen Avrupa'ya yönlendirmektedir. Ayrıca İran'da yerel mafya grupları, silah ve insan kaçakçılığıyla da ilgilenmektedir.

3.3.7. Türkmenistan ve Sincan'dan Gelen Silah ve Uyuşturucu Kaçakçılığı

Türkmenistan, Orta Asya'daki uyuşturucu ve silah kaçakçılığının önemli bir merkezi haline gelmiştir. Sincan bölgesindeki etnik gerilimler, bölgeyi silah kaçakçılığı ve uyuşturucu ticareti için kritik bir geçiş noktası yapmaktadır. Bu tür

kaçakçılık, yerel organize suç grupları tarafından gerçekleştirilmekte ve genellikle Afganistan ile bağlantılıdır. Türkmen grupları, silah ve uyuşturucu kaçakçılığını organize etmektedir.

4. TERÖR

4.1 Terör Nedir?

Terör, toplumsal, politik veya ideolojik amaçlarla gerçekleştirilen, şiddet içeren eylemler ve bu eylemler aracılığıyla korku, panik, endişe yaratmaya yönelik faaliyetlerdir. Bu şiddet eylemleri, genellikle hedef almadığı bir kesim üzerinde de geniş çapta etkiler yaratacak şekilde organize edilir. Terörün esas amacı, toplumu, hükümetleri veya belirli grupları korkutarak, onların davranışlarını değiştirmektir.

Terör eylemlerinin hedefi genellikle masum siviller, devlet yetkilileri, askeri hedefler veya sembolik yapılar olabilir. Ancak, bu eylemlerin özünde, daha geniş bir kitlenin üzerinde etki yaratmaya yönelik bir strateji vardır. Terörizm, sadece bir grubun çıkarını değil, bir toplumun genel yapısını etkilemeyi ve bozmaya yönelik bir araçtır. Şiddet kullanımı, toplumsal düzeni sarsmayı, güvenliği zayıflatmayı ve insanları tehdit altındaymış gibi hissettirmeyi amaçlar.

4.2 Terörün Amaç ve Sebepleri

Terörün sebepleri, genellikle çok karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olup, sosyal, ekonomik, politik ve psikolojik faktörlerin birleşiminden kaynaklanır. Terörist grupların ortaya çıkmasının ve şiddet içeren eylemler gerçekleştirmelerinin ardında çeşitli motivasyonlar yatmaktadır. Bu sebepler, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde bir dizi dinamiklerle şekillenir. İşte terörün başlıca sebepleri:

4.2.1. Politik Amaçlar

Bazı terörist gruplar, mevcut hükümeti devirmek veya değiştirmek için şiddet kullanır. Özellikle totaliter rejimler, diktatörlükler veya baskıcı hükümetler, muhalif gruplar tarafından terörizme yol açabilecek bir ortam yaratabilir. Bu gruplar, siyaseten hoşlanmadıkları yönetimlere karşı silahlı direniş başlatabilirler.

Birçok terörist grup, kendi etnik kimliklerini veya kültürel özelliklerini savunarak bağımsızlık için mücadele eder. Bu tür gruplar, bir devletin ayrılmasını ya da bir ulusun kendi kaderini tayin etmesini talep edebilir. Örneğin, Kürt milliyetçi hareketleri veya Çeçen ayrılıkçı grupları, bağımsızlık veya özerklik için terörizmi bir araç olarak kullanmışlardır.

Terörist gruplar, toplumsal eşitsizliklere, ayrımcılığa veya adaletsizliğe karşı durarak, bu sorunları çözmek için şiddet kullanabilirler. İdeolojik olarak, bu tür gruplar, toplumsal düzenin ve eşitsizliğin değişmesi gerektiğini savunur ve terör eylemleriyle dikkat çekmeyi hedefler.

4.2.2. Dini ve İdeolojik İnançlar

Bazı terörist gruplar, dini inançlarını yaymak veya savunmak amacıyla şiddet kullanır. Bu gruplar, dinin öğretilerini kendi ideolojik bakış açılarına göre yorumlayarak, diğer inanç sistemlerine veya toplumlara karşı şiddetli eylemler gerçekleştirir. Örneğin, El-Kaide ve İŞİD gibi radikal dini gruplar, dini savaş (cihad) adı altında terör eylemleri yaparlar.

Komünizm, anarşizm veya diğer radikal ideolojiler de terörün sebeplerinden biridir. Bazı gruplar, mevcut düzeni yıkmayı, devrim yapmayı ve kendi ideolojilerini dayatmayı amaçlar. Bu tür gruplar, ideolojik olarak toplumun köklü bir şekilde değişmesini talep eder ve bunu gerçekleştirebilmek için terör eylemleri düzenlerler.

4.2.3. Ekonomik Faktörler

Ekonomik eşitsizlik ve yoksulluk, terörizmin temel sebeplerinden biridir. Bu koşullar, özellikle gençlerin, toplum dışı kalmalarına, öfkelenmelerine ve terörist gruplara katılmalarına neden olabilir. Toplumda güçlü bir adalet duygusunun eksikliği, bireyleri radikal hareketlere yönlendirebilir.

Gençler arasında yüksek işsizlik oranları, terörist gruplar için yeni üyeler kazanmak adına elverişli bir ortam yaratır. Terörist örgütler, iş bulamayan veya hayatta bir amaca sahip olamayan gençleri hedef alarak, onlara ideolojik ve ekonomik vaatlerde bulunabilir.

Bir ülkenin içinde bulunduğu ekonomik çöküş ve savaş hali, toplumda huzursuzluk yaratabilir. Bu ortamda terörist gruplar, devletin zayıf yönlerinden faydalanarak daha fazla insan kazanabilir.

4.2.4. Sosyal Adaletsizlik ve Ayrımcılık

Bir toplumda etnik, dini veya kültürel gruplara yönelik ayrımcılık, dışlanma ve baskılar teröre zemin hazırlayabilir. Kendi kimliğini savunmak ve eşit haklar elde etmek isteyen gruplar, şiddet yolunu seçebilirler. Bu durum, özellikle yerel çatışmaların tırmandığı veya azınlıkların sürekli olarak dışlandığı bölgelerde yaygındır.

İnsanlar, dışlanmış veya ezilmiş hissettiklerinde, toplumdan yabancılaşabilirler. Bu duygular, özellikle gençler arasında, terörist gruplara katılımı artırabilir. Onlar, aidiyet duygusu arayarak ve toplumsal sorunlara çözüm arayarak şiddete başvurabilirler.

4.2.5. Kültürel ve Psikolojik Faktörler

Gençler, kimliklerini bulmak ve toplumsal bir aidiyet hissi oluşturmak amacıyla terörist gruplara katılabilirler. Terörist gruplar, üyelerine aidiyet duygusu vererek onları gruba bağlar ve radikal bir ideolojiye yönlendirirler.

Bir halk veya kültür, varlığını tehdit altında hissediyorsa, bu grup aşırı milliyetçi bir tavır alarak şiddet eylemlerine başvurabilir. Kimliklerini savunmak amacıyla yapılan bu tür terörist eylemler, kendi ulusal veya etnik kimliklerinin korunması adına ciddi tehditler oluşturabilir.

4.2.6. Uluslararası ve Bölgesel Çatışmalar

Özellikle savaş ortamlarında, bir ülkenin işgal edilmesi veya iç savaşlar, terörist eylemler için tetikleyici faktör olabilir. Savaş, sosyal dokuyu parçalar, düzeni bozar ve şiddet yoluyla direniş gösteren grupların ortaya çıkmasına yol açabilir.

Uluslararası ilişkilerdeki gerilimler veya bölgesel çatışmalar, yerel veya bölgesel grupların terörist eylemler gerçekleştirmesine neden olabilir. Bu tür çatışmalar, yerel halkın öfkelenmesine ve radikal hareketlere katılmalarına yol açabilir.

4.3 Türk Coğrafyalarındaki Başlıca Suç Örgütleri ve Faaliyetleri

4.3.1 İslami Cihat Hareketi (İslamcı Terörizm)

İslami Cihat Hareketi (İslami Cihat veya İslami Cihad), Orta Asya ve Afganistan'da faaliyet göstermektedir. Bu örgüt, radikal İslamcı ideolojilere dayalı olarak çeşitli terör saldırıları gerçekleştirmiş ve özellikle Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra Orta Asya'da etkisini arttırmıştır. Ayrıca, bu örgüt, Batı'ya ve Orta Asya hükümetlerine karşı saldırılar düzenlemiştir. Bu örgütün tesir coğrafyası Özbekistan, Tacikistan, Kırgızistan, Kazakistan, Afganistan, Pakistan' dır.

4.3.2 Özbekistan İslam Hareketi (IMU)

Özbekistan İslam Hareketi, 1990'larda Özbekistan'dan kaynaklanan radikal İslamcı bir gruptur. Başlangıçta Özbekistan'da siyasi değişim için kurulan grup, sonradan Taliban ile bağlantıya geçerek Afganistan'da faaliyet göstermeye başladı. Bu örgüt, uyuşturucu kaçakçılığı, terör eylemleri, hükümet karşıtı saldırılar ve insan kaçakçılığı gibi illegal faaliyetlerle tanınmaktadır. Özellikle Orta Asya'da terörist saldırılar düzenlemiş, NATO ve Rus güçlerine karşı mücadele etmiştir. Bu örgütün tesir alanı Özbekistan, Tacikistan, Kırgızistan, Afganistan, Pakistan, Rusya, Orta Doğu' dur.

4.3.3. Taliban (Afganistan ve Orta Asya)

Taliban, Afganistan'da iktidara gelmeden önce 1990'ların ortalarında bölgedeki birçok radikal İslamcı grubun birleşmesiyle ortaya çıkmıştır. Taliban, Afganistan'da egemenlik kurduktan sonra, Orta Asya'nın bazı bölgelerine de terörist saldırılar ve askeri operasyonlar düzenlemiştir. Uyuşturucu kaçakçılığı, insan hakları ihlalleri ve terörist saldırılar bu örgütün öne çıkan faaliyetlerindedir. Bu örgütün etkinlik gösterdiği alan Afganistan, Pakistan, Orta Asya'nın bazı bölgeleridir.

4.3.4. Kazakistan'da Aşırı Gruplar (Kazakistan'ın İçindeki Radikal İslamcılar)

Kazakistan'da, özellikle 2010'ların başında, radikal İslamcı grupların artan sayıda terör saldırıları ve şiddet olayları gerçekleştirdiği rapor edilmiştir. Bu gruplar,

genellikle Suriye ve Irak'taki IŞİD'e katılmak için oraya giden bireylerden oluşmaktadır. Ayrıca, bazı radikal İslamcı hücreler, Kazakistan'da terör eylemleri ve suikastler gerçekleştirmiştir. Bu grupların etki alanları Kazakistan, Orta Asya' dır.

4.3.5. Kırgızistan'daki Radikal İslamcı Gruplar

Kırgızistan, Orta Asya'nın en zayıf devletlerinden biri olarak radikal grupların faaliyet gösterdiği bir alan haline gelmiştir. 2005'teki "Tulip Devrimi" sonrası yaşanan siyasi istikrarsızlık, Kırgızistan'da radikal İslamcı grupların hızla güç kazanmasına yol açmıştır. Bu gruplar, genellikle Afganistan ve Pakistan'dan gelen aşırıcılar tarafından yönlendirilmekte ve zaman zaman terör saldırıları düzenlemektedir. Bu grupların etki alanı Kırgızistan, Orta Asya' dır.

4.3.6. Türkmenistan'daki Radikal İslamcı Gruplar

Türkmenistan, Orta Asya'da en kapalı ve totaliter rejime sahip ülkelerden biri olsa da, bu ülkede de radikal İslamcı grupların etkisi zaman zaman görülmüştür. Özellikle, Taliban ve IŞİD gibi örgütlerin faaliyetleri, Türkmenistan'dan sınırları aşarak Orta Doğu'ya gitmeye çalışan militanları etkilemiştir. Bu grupların etkinlik gösterdiği coğrafya Türkmenistan, Orta Asya' dır.

4.3.7. İslam Devleti (IŞİD)

IŞİD (İslam Devleti), küresel ölçekte terör eylemleri gerçekleştiren ve Orta Asya'da da etkili olan bir radikal İslamcı terör örgütüdür. Özellikle Afganistan'da varlık göstermiş ve bazı Orta Asya ülkelerinden, Suriye ve Irak'a savaşmaya giden militanlar bulundurmıştır. IŞİD'in Orta Asya'daki etkisi, yerel radikal grupların gücünü arttırmıştır. Bu örgütün etkinlik gösterdiği ülke ve coğrafyalar Orta Asya, Türk Cumhuriyetleri, Afganistan, Suriye, Irak' tır .

4.3.8. Türkistan İslam Partisi (TIP)

Türkistan İslam Partisi, Doğu Türkistan'da, Çin'e karşı faaliyet gösteren radikal bir İslamcı gruptur. Bu grup, 2000'lerin başından itibaren Orta Asya'da etkinlik göstermiştir ve Çin'in Sincan bölgesindeki Uygur Türklerine karşı baskılarla ilişkilidir. Türkistan İslam Partisi, Çin'e karşı bağımsızlık mücadeleleriyle tanınmış ve Suriye'deki iç savaşta IŞİD'e katılan Uygur militanları tarafından desteklenmiştir. Bu partinin çalışma sahası Çin'in Sincan bölgesi, Orta Asya, Afganistan' dır .

4.3.9. Kürt Terör Örgütleri (PKK ve YPG)

PKK (Kürdistan İşçi Partisi), Türkiye'nin güneydoğusundaki Kürt nüfusu ve Orta Doğu'daki Kürt hareketleriyle bağlantılı olarak bölgedeki terör eylemlerini yönetmiştir. YPG (Halk Savunma Birlikleri) ise özellikle Suriye'nin kuzeyinde etkili olmuş ve Türkiye ile çatışmalara girmiştir. Bu gruplar, Orta Asya ve Orta Doğu'daki Kürtler arasında etkili olmuş ve uluslararası çapta terörizmle ilişkilendirilmiştir. Bu terör örgütlerinin etkin olduğu sahalarda Türkiye, Suriye, Irak, Orta Asya bölgeleridir.

4.3.10. FETÖ (Fethullahçı Terör Örgütü)

FETÖ, Türkiye'de 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimiyle tanınan ve hükümete karşı örgütlenen bir yapıdır. FETÖ'nün Orta Asya'da, özellikle Kazakistan, Kırgızistan ve Türkmenistan gibi ülkelerde de eğitim faaliyetleri yürütüldüğü bilinmektedir. Eğitim ve hayır işleri adı altında gizlice faaliyetlerini sürdüren bu örgüt, aynı zamanda küresel çapta bir ağ kurarak finansal ve siyasi etki sağlamıştır. Bu terör örgütünün etkinlik gösterdiği alanlar ise Türkiye, Orta Asya, Avrupa, ABD' dir.

1. Türk Devletlerinin Güvenlik Politikaları ve Tutumları

5.1. Türkiye

5.1.1. Sınır Güvenliği Politikaları:

Türkiye, terörizmle mücadelede en kapsamlı sınır güvenliği politikalarını geliştiren ülkelerden biridir. Türkiye'nin coğrafi konumu, özellikle Suriye ve Irak ile olan sınırları, ülkeyi terörist grupların geçiş yolları üzerinde tutmaktadır. Bu nedenle, Türkiye sınır güvenliğini çok katmanlı bir yapıya kavuşturmuştur:

Türkiye, sınırlarını kontrol etmek için "Sınır Güvenliği Duvarı" inşa etmeye başlamıştır. Bu duvar, özellikle Suriye ve Irak sınırlarında teröristlerin geçişini engellemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, sınır bölgelerinde yüksek teknolojiye dayalı sensörler, drone sistemleri ve hareket sensörleri kullanılmaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), özellikle sınır bölgelerinde yoğun askeri tatbikatlar düzenler ve "sınır ötesi operasyonlar" düzenleyerek terörist gruplara karşı etkin mücadele etmektedir. Türkiye'nin "Fırat Kalkanı" ve "Zeytin Dalı" operasyonları, sınır güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan önemli askeri harekâtlar arasında yer alır.

Türkiye'nin güvenlik bütçesi, her yıl devlet bütçesinin önemli bir kısmını oluşturur. 2024 yılı için Türkiye'nin güvenlik ve savunma harcamaları yaklaşık olarak **50 milyar dolar** civarındadır. Bu bütçe, sınır güvenliği, terörle mücadele, istihbarat birimleri ve askeri harcamalar gibi alanlarda kullanılmaktadır.

Türkiye, NATO üyesi bir ülke olarak, savunma alanında büyük harcamalar yapmaktadır. Son yıllarda, güvenlik bütçesinin büyük bir kısmı terörle mücadeleye ve sınır güvenliğine ayrılmaktadır.

5.1.2. Terörle Mücadele Stratejileri:

Türkiye, PKK ve diğer terörist gruplara karşı iç güvenlik stratejilerini yoğunlaştırmıştır. İçişleri Bakanlığı, "Terörle Mücadele Eylem Planı" kapsamında, terörist grupların hücre yapılanmalarına yönelik operasyonlar düzenlemektedir. Türkiye, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yürütülen operasyonlarla teröristlerin kökünü kazımayı amaçlamaktadır.

Türkiye, terörist grupların sınır ötesinden ülke içerisine girmesini engellemek için "Fırat Kalkanı", "Zeytin Dalı" ve "Barış Pınarı" gibi sınır ötesi operasyonlar düzenlemiştir. Bu operasyonlar, hem PKK hem de IŞİD gibi terörist gruplara karşı etkin olmuştur.

Türkiye, terörle mücadelede uluslararası işbirliği yaparak, Avrupa ve Orta Doğu ülkeleriyle istihbarat paylaşımını artırmıştır. Bu işbirlikleri, teröristlerin finansmanının engellenmesi, teröristlerin sınır dışı edilmesi ve sınır ötesi operasyonların koordinasyonu açısından kritik öneme sahiptir.

5.1.3. Kaçakçılıkla Mücadele Stratejileri:

Türkiye, sınırlarında kaçakçılıkla mücadele etmek için yüksek güvenlik önlemleri almaktadır. Özellikle Suriye ve Irak sınırlarında, insan ve uyuşturucu kaçakçılığını engellemek amacıyla duvarlar ve yüksek teknolojiyle donatılmış izleme sistemleri kullanılmaktadır.

Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa arasındaki kara ve deniz yolu üzerinde önemli bir geçiş noktasıdır. Türkiye, uyuşturucu kaçakçılığını engellemek için kapsamlı denetimlerle birlikte, sınır ötesi narkotik operasyonlarına da katılmaktadır.

5.2. Azerbaycan

5.2.1.Sınır Güvenliği Politikaları: Azerbaycan, özellikle Ermenistan ile olan sınır hattındaki gerilimlerden dolayı sınır güvenliğine özel bir önem vermektedir. Ayrıca, Dağlık Karabağ bölgesindeki çatışmalar, Azerbaycan'ın sınır güvenliği konusunda askeri ve stratejik önlemler almasına yol açmıştır.

Azerbaycan, Dağlık Karabağ bölgesindeki savaşlar nedeniyle sınır bölgelerinde sıkı güvenlik önlemleri almıştır. Ülke, 2020'deki Dağlık Karabağ Savaşı sırasında, sınırdaki Ermenistan askerleriyle karşı karşıya gelirken, terörist grupların bölgeye sızmasını engellemek amacıyla askeri operasyonlar düzenlemiştir.

Azerbaycan, sınır güvenliğini artırmak için gelişmiş izleme sistemleri ve insansız hava araçları (İHA) kullanmaktadır. Bu araçlar, teröristlerin ve yasa dışı geçişlerin tespit edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Azerbaycan, son yıllarda güvenlik ve savunma bütçesini artırmıştır. 2024 yılı itibariyle Azerbaycan'ın güvenlik harcamaları, **4,5 milyar dolar** civarındadır. Bu bütçe, sınır güvenliği ve askeri altyapıyı güçlendirmeye yöneliktir.

Azerbaycan, Dağlık Karabağ'daki çatışmalardan sonra askeri harcamalarını önemli ölçüde artırmıştır. Bu harcamalar, sınır güvenliği, sınır ötesi operasyonlar ve savunma teknolojilerine yönelik yatırımları içermektedir.

5.2.2.Terörle Mücadele Stratejileri:

Azerbaycan, Dağlık Karabağ'daki 2020 savaşının ardından, sınır güvenliği ve terörle mücadelede stratejik önlemlerini güçlendirmiştir. Bu bölgedeki etnik çatışmalar ve dış müdahaleler, Azerbaycan'ı sınır güvenliğini arttırmaya zorlamıştır.

Azerbaycan, Türk Devletleri Teşkilatı ve diğer uluslararası platformlar üzerinden istihbarat paylaşımı yaparak terörist faaliyetleri engellemeye çalışmaktadır. Özellikle terör örgütlerinin finansman kanallarını tespit etmek için sıkı denetimler uygulanmaktadır.

5.2.3.Kaçakçılıkla Mücadele Stratejileri:

Azerbaycan, sınır bölgelerinde yüksek teknoloji kullanarak kaçakçılıkla mücadele etmektedir. 2020'den itibaren, sınır boyunca gelişmiş güvenlik duvarları ve sensör sistemleri kurulmuştur. Ayrıca, Azerbaycan'ın deniz yolu üzerinde de kaçakçılığa karşı denetimler sıkılaştırılmıştır.

Azerbaycan, Orta Asya ve Karadeniz bölgesindeki diğer ülkelerle ortak operasyonlar düzenleyerek kaçakçılıkla mücadele etmektedir. Ülke, özellikle narkotik ve silah kaçakçılığına karşı etkin operasyonlar düzenlemektedir.

5.3. Kazakistan

5.3.1.Sınır Güvenliği Politikaları: Kazakistan, Orta Asya'daki terörist tehditler ve özellikle Afganistan'daki istikrarsızlık nedeniyle sınır güvenliğine büyük önem vermektedir. Kazakistan'ın geniş kara sınırları, bölgedeki kaçakçılık ve terörist sızmaların önlenmesi adına büyük zorluklar doğurmaktadır.

Kazakistan, sınır güvenliğini artırmak için gelişmiş teknolojiler kullanmaktadır. Kazakistan Sınır Muhafızları, sınır boyunca kameralar, termal kameralar ve insansız hava araçları ile terörist faaliyetleri tespit etmeye çalışmaktadır. 2010 yılında Kazakistan, Afganistan sınırında güvenliği artırmak için güvenlik duvarı ve radar sistemleri kurmuştur.

Kazakistan, Türk Devletleri Teşkilatı üyeleriyle ortak güvenlik tatbikatları düzenlemektedir. Bu tatbikatlar, teröristlerin sınır ötesi geçişlerinin engellenmesi ve terörist gruplara karşı ortak operasyonların gerçekleştirilmesini hedeflemektedir.

Kazakistan, bölgesel güvenlik tehditlerine karşı savunma harcamalarını artırmıştır. 2024 yılı itibariyle Kazakistan'ın savunma bütçesi **5,4 milyar dolar**

civarındadır. Bu bütçe, sınır güvenliği, terörle mücadele operasyonları ve askeri alanda yatırımlara yönlendirilmektedir.

Kazakistan, 2010'lu yıllardan itibaren sınır güvenliği ve askeri kapasitesini artırmak için daha fazla bütçe ayırmaya başlamıştır. Ayrıca, Orta Asya'da terörist tehditlere karşı istihbarat paylaşımı da bu bütçeden yapılmaktadır.

5.3.2. Terörle Mücadele Stratejileri:

Kazakistan, Sovyetler Birliği'nin çöküşü sonrası terörizm ve aşırıçılık tehlikesiyle yüzleşmiş ve güvenlik alanında birçok reform yapmıştır. Ülke, özellikle radikal dini grupların etkisini kırmak için dini reformlar ve eğitim programları başlatmıştır.

Kazakistan, Türk Devletleri Teşkilatı ve CSTO (Collective Security Treaty Organization) ile ortak sınır güvenliği tatbikatları düzenlemektedir. Bu tatbikatlar, terörist gruplara karşı ortak mücadele kapasitesini güçlendirmektedir.

5.3.3. Kaçakçılıkla Mücadele Stratejileri:

Kazakistan, Afganistan'a yakınlığından dolayı, silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığıyla mücadelede yoğun önlemler almaktadır. Kazakistan, sınırları boyunca kontrol noktaları ve gözetleme sistemleri kurarak kaçakçılığı engellemeye çalışmaktadır.

Kazakistan, bölgesel işbirliği çerçevesinde, Orta Asya'daki diğer ülkelerle kaçakçılıkla mücadele etmektedir. Özellikle uyuşturucu kaçakçılığına karşı sıkı denetimler ve operasyonlar düzenlenmektedir.

5.4. Kırgızistan

5.4.1. Sınır Güvenliği Politikaları: Kırgızistan, özellikle Afganistan'daki güvenlik durumu ve bölgesel etnik gerilimler nedeniyle sınır güvenliği konusunda önemli önlemler almaktadır. 2000'lerin başında, Kırgızistan'ın Afganistan sınırındaki terörist geçişlere karşı daha sert politikalar benimsemesi gerektiği görülmüştür.

Kırgızistan, Türk Devletleri Teşkilatı çerçevesinde Türkiye ve Kazakistan ile ortak sınır güvenliği tatbikatları düzenlemekte ve sınır güvenliği için yerel birlikleri eğitmektedir. Ayrıca, Kırgızistan sınırlarını korumak amacıyla 2000'li yıllarda, sınırda kaçakçılığı ve terörizmi önlemeye yönelik çeşitli askeri ve polis birimleri oluşturmuştur.

Kırgızistan, sınır güvenliğine yönelik stratejik planları ve askeri eğitimleri artırmıştır. Ülke, 2015 yılında sınır güvenliğini artıran "Sınır Güvenliği İyileştirme Projesi"ni hayata geçirmiştir.

Kırgızistan'ın güvenlik bütçesi, Orta Asya'daki diğer ülkelere kıyasla daha sınırlıdır. 2024 yılı itibarıyla Kırgızistan'ın güvenlik harcamaları yaklaşık olarak **1 milyar dolar** civarındadır. Bu bütçe, sınır güvenliği ve terörle mücadele stratejilerini desteklemektedir.

Kırgızistan, bütçesinin sınırlı olmasına rağmen, güvenlik alanında özellikle sınır güvenliği için askeri harcamalarını artırmaya yönelmiştir. Ayrıca, terörle mücadeleye yönelik çeşitli ulusal yasalar da bu bütçeyle desteklenmektedir.

5.4.2. Terörle Mücadele Stratejileri:

Kırgızistan, Türkiye ve Kazakistan ile sınır güvenliği ve terörle mücadele için ortak tatbikatlar düzenlemektedir. Bu tatbikatlar, terörist faaliyetlerin önlenmesi ve bölgesel işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır.

Kırgızistan, özellikle 1990'lardan itibaren radikal dini gruplara karşı önlemlerini artırmıştır. Ülke, dini radikalizmin yayılmasını engellemek için eğitim reformları ve dini liderlerle işbirliği yapmaktadır.

5.4.3. Kaçakçılıkla Mücadele Stratejileri:

Kırgızistan, Orta Asya'nın kara yolundaki önemli bir geçiş noktasıdır ve bu nedenle kaçakçılıkla mücadelede büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Kırgızistan, sınır bölgelerinde güçlü denetimler ve kaçakçılıkla mücadele politikaları uygulamaktadır.

Kırgızistan, narkotik kaçakçılığının engellenmesi için Türkiye ve Kazakistan ile işbirliği yapmaktadır. Ayrıca, sınır güvenliği ve kaçakçılık konusunda bölgesel düzeyde uluslararası işbirlikleri güçlendirilmektedir.

5.5. Özbekistan

5.5.1. Sınır Güvenliği Politikaları: Özbekistan, Orta Asya'daki terörist grupların faaliyetlerine karşı uzun süredir etkili sınır güvenlik politikaları geliştirmiştir. 1990'ların başında, İslami radikal grupların Özbekistan'a sızmasını engellemek için sınır güvenliğini artırmıştır.

Özbekistan, sınırlarını korumak için gelişmiş izleme teknolojileri kullanmaktadır. Özellikle, Afganistan sınırında kaçakçılığı ve terörist geçişleri engellemek için sınır güvenlik sistemlerini modernize etmiştir. Özbekistan, 2010'larda sınır bölgelerine radar sistemleri ve güvenlik duvarları kurmuştur.

Özbekistan, terörist grupların finansmanını engellemek için sıkı finansal denetimler yapmaktadır. Bu, sınır bölgelerinde yapılan kontrollerle de pekiştirilmektedir.

Özbekistan'ın güvenlik harcamaları, Orta Asya'nın en büyük güvenlik bütçelerinden biridir. 2024 yılı itibariyle Özbekistan'ın güvenlik harcamaları **3,8 milyar dolar** civarındadır. Bu bütçe, sınır güvenliği, terörle mücadele ve askeri yatırımlar için ayrılmaktadır.

Özbekistan, özellikle 2010'lardan itibaren güvenlik altyapısını güçlendirmek amacıyla büyük yatırımlar yapmıştır. Bu yatırımlar, sınır güvenliğini sağlamanın yanı sıra, terörist tehditlere karşı da önleyici bir strateji oluşturmuştur.

5.5.2. Terörle Mücadele Stratejileri:

Özbekistan, terörizmle mücadelede 2000'li yıllarda daha sert önlemler almış ve bölgedeki radikal gruplara karşı geniş çaplı operasyonlar düzenlemiştir. Ülke, sınır ötesi terörist faaliyetleri engellemek için kapsamlı güvenlik önlemleri almaktadır.

Özbekistan, Türk Devletleri Teşkilatı ve diğer Orta Asya ülkeleriyle terörle mücadele tatbikatları düzenlemekte ve sınır güvenliği için modern teknolojiler kullanmaktadır.

5.5.3. Kaçakçılıkla Mücadele Stratejileri:

Özbekistan, geniş kara sınırları boyunca kaçakçılıkla mücadele için özel birlikler ve denetimler kurmuştur. Özellikle Afganistan ile olan sınır, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı açısından kritik öneme sahiptir.

Özbekistan, Orta Asya'daki diğer ülkelerle birlikte, kaçakçılıkla mücadele etmektedir. Ayrıca, uluslararası polis teşkilatlarıyla işbirliği yaparak suç örgütlerinin sınır dışı edilmesini sağlamaktadır.

5.6. Macaristan

5.6.1. Terörle Mücadele Politikaları:

Macaristan, terörle mücadele konusunda **Ulusal Terörle Mücadele Merkezi (TEK)**'yi 2009 yılında kurmuştur. TEK, ülkenin terörle mücadele stratejilerini koordine eden birimdir ve terörist saldırılara karşı ulusal güvenliği sağlamak için çalışmaktadır.

Macaristan, terörizme destek sağlayan finansal kaynakları engellemek için **uluslararası işbirlikleri** geliştirmiştir. Ülke, **Birleşmiş Milletler** ve **Avrupa Birliği** ile işbirliği yaparak teröristlerin finansmanını engellemeye yönelik çeşitli yasa ve düzenlemeler uygulamaktadır.

Macaristan, **Interpol**, **Europol** gibi uluslararası güvenlik organizasyonlarına üyedir ve terörle mücadelede bu kuruluşlarla koordinasyon sağlamaktadır. Ülke, özellikle **Suriye** ve **Irak**'tan Avrupa'ya sızmaya çalışan teröristlerin engellenmesi için ortak operasyonlar gerçekleştirmektedir.

5.6.1. Kaçakçılıkla Mücadele Politikaları:

Macaristan, **Avrupa'daki uyuşturucu kaçakçılığı** rotalarının merkezlerinden biri olmasa da, sınır kontrolünü artırarak, Avrupa'ya geçiş yapan uyuşturucu kaçakçılığını engellemeye çalışmaktadır. Ülke, özellikle **Sırbistan** ve **Ukrayna** gibi kara sınırları boyunca **gelişmiş radar sistemleri** ve **sınır kontrol noktaları** kurmuştur.

Macaristan, kaçakçılıkla mücadele etmek için **Narkotik Suçlarla Mücadele Müdürlüğü**'nü (Nemzeti Drogellenes Koordinációs Iroda) kurmuştur ve bununla

birlikte kaçakçılıkla mücadele etmek amacıyla sıkı sınır denetimleri ve operasyonlar yürütmektedir.

5.6.2. Sınır Güvenliği Çalışmaları ve Yatırımlar:

Macaristan, **Schengen Bölgesi** üyesidir ve sınır güvenliği konusunda Avrupa Birliği (AB) kuralları çerçevesinde hareket etmektedir. Bu da, **Schengen Bölgesi'nde serbest dolaşım** olsa da, dış sınırların güvenliğini artırmaya yönelik yatırımlar yapılmasını gerektirmektedir.

Macaristan, **hızlı geçişler için güvenlik duvarları ve gelişmiş sınır kontrol sistemleri** kurarak kaçakçılığı önlemeye çalışmaktadır. **Frontex** ile işbirliği yaparak **AB dış sınırlarını güvence altına almayı** amaçlamaktadır.

5.7. Türkmenistan

5.7.1. Terörle Mücadele Politikaları:

Türkmenistan, 1995'ten bu yana **daimi nötrallite** ilkesine dayalı dış politikalarını sürdürmektedir. Bu politikada terörle mücadele doğrudan dış müdahale olmadan, iç güvenliğe yönelik odaklanılmaktadır.

Türkmenistan, terörizmle mücadeleye yönelik 2010 yılında kapsamlı bir **terörizmle mücadele yasası** kabul etmiştir. Bu yasa, ülkedeki terörist faaliyetlerin finansmanını engellemeye yönelik hükümler içermektedir.

Türkmenistan, özellikle **Afganistan** ile olan sınırındaki güvenlik tehditlerine karşı, **CSTO (Collective Security Treaty Organization)** ve **BM** gibi kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Ayrıca, bölgesel terörizmle mücadele için **Orta Asya** ülkeleriyle koordinasyon sağlamaktadır.

5.7.2. Kaçakçılıkla Mücadele Politikaları:

Türkmenistan, **Afganistan ile uzun bir kara sınırına sahip** ve bu sınır, **uyuşturucu kaçakçılığı** için önemli bir geçiş rotasıdır. Türkmenistan, bu tehditlere karşı **sınır güvenliği güçlerini** artırmış ve **gelişmiş radar sistemleri** kurmuştur. Ayrıca, **gümrük ve sınır güvenlik güçleri** işbirliği yaparak, uyuşturucu kaçakçılığını önlemek amacıyla denetimler yapmaktadır.

Türkmenistan, **İran** ve **Rusya** ile işbirliği yaparak, Orta Asya'daki kaçakçılık ağlarını çökertmeye yönelik operasyonlar düzenlemektedir.

5.7.3. Sınır Güvenliği Çalışmaları ve Yatırımlar:

Türkmenistan, sınırları boyunca **yüksek güvenli duvarlar** ve **gelişmiş izleme sistemleri** kurmuştur. **Afganistan sınırı**, ülkenin en riskli sınırı olduğu için, güvenlik önlemleri oldukça sıkıdır.

2010'larda, Türkmenistan, **sınır güvenliği altyapısına** ciddi yatırımlar yapmıştır. Bu yatırımlar, özellikle uyuşturucu kaçakçılığını önlemek amacıyla modern teknolojilerle donatılmıştır.

5.8. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

5.8.1. Terörle Mücadele Politikaları:

KKTC, Türkiye'nin **terörle mücadele** stratejilerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. Ülke, terörizme karşı güçlü bir iç güvenlik politikası izler ve **Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)** ile işbirliği yaparak terörist tehditleri engellemeye çalışmaktadır.

KKTC, özellikle **PKK** ve **İŞİD** gibi terörist grupların bölgeye sızmasını engellemek amacıyla sınır güvenliğini artırmıştır. Ülke, ayrıca, Türkiye ile birlikte terörle mücadele amacıyla ortak güvenlik tatbikatları yapmaktadır.

KKTC, **Askeri Güvenlik Kuvvetleri** ve **polis teşkilatı** aracılığıyla terörizm ve radikalizmle mücadele etmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin desteğiyle, ülkenin çeşitli bölgelerinde güvenlik güçlerinin eğitimi ve operasyonları gerçekleştirilmiştir.

5.8.2. Kaçakçılıkla Mücadele Politikaları:

KKTC, özellikle **Kıbrıs Adası**'ndaki kaçakçılık faaliyetleriyle mücadele etmektedir. KKTC, insan ve uyuşturucu kaçakçılığını engellemek amacıyla **gelişmiş güvenlik önlemleri** ve **gümrük kontrolleri** uygulamaktadır.

KKTC, özellikle **Güney Kıbrıs** ile olan sınırında sıkı güvenlik önlemleri almaktadır. **Kıbrıs'ın Kuzey sınırında** ise güvenlik noktaları oluşturulmuş ve gelişmiş **güvenlik kameraları** ve **sensörler** kullanılarak denetimler yapılmaktadır.

5.8.2. Sınır Güvenliği alışmaları ve Yatırımlar:

KKTC, Türkiye ile sınır işbirliği yaparak, özellikle **Uyuşturucu ve Silah Kaçakçılığı** ile mücadele etmektedir. **Türkiye'nin desteklediği** sınır güvenliği projeleri ve tatbikatlarla bu alandaki güvenlik önlemleri güçlendirilmiştir.

KKTC, **deniz ve kara sınırlarında** güvenlik altyapısını güçlendirmektedir. Özellikle **deniz yoluyla yapılan kaçakçılıkla mücadele** amacıyla **sahil güvenlik sistemleri** kurulmuştur.

6. Türk Devletleri Altında Yaşayan Diğer Milletler ve Irklar

6.1. Türkiye:

Nüfusun etnik dağılımı	Türkiye Nüfusu - 2007 KONDA	Türkiye Nüfusu - 2008 MGK Raporu	Türkiye Nüfusu - 2019
Türkler	55.484.000	55.000.000	63.000.000
Kürtler	11.445.000	7.600.000	15.500.000
Araplar	550.000	870.000	1.000.000
Zazalar	–	3.000.000	1.500.000
Boşnaklar	70.000	–	37.000
Çerkesler	210.000	2.500.000	1.100.000
Gürcüler	70.000	1.000.000	19.000

6.2. Azerbaycan:

Nüfusun etnik dağılımı	Azerbaycan Nüfusu - 2009
Azerbaycanlılar	%91,60
Lezgiler	%2.02
Ermeniler	%1.35
Ruslar	%1.34
Avarlar	%0.43
Türkler	%0.29
Tatarlar	%0.28

*2009'da Azerbaycan Nüfusu:
toplam 9 milyondur

6.3. Kazakistan

Etnik Grup	sayım 1926		sayım 1970		sayım 1999		sayım 2009	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kazaklar	3.627.612	58.5	4.161.164	32.4	8.011.452	53.5	10.096.763	63.1
Ruslar	1.275.055	20.6	5.499.826	42.8	4.480.675	29.9	3.793.764	23.7
Özbekler	129.407	2.1	207.514	1.6	370.765	2.5	456.997	2.8
Ukraynalılar	860.201	13.9	930.158	7.2	547.065	3.7	333.031	2.1
Almanlar	51.094	0.8	839.649	6.5	353.462	2.4	178.409	1.1

6.4 Kırgızistan

Etnik gruplar	1926 sayımı		1970 sayımı		1999 sayımı		2014 sayımı	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
Kırgızlar	661,171	66.6	1,284,773	43.8	3,128,147	64.9	4,193,850	72.6
Özbekler	110,463	11.1	332,638	11.3	664,950	13.8	836,065	14.4
Ruslar	116,436	11.7	855,935	29.2	603,201	12.5	369,939	6.4
Uygurlar	7,540	0.8	24,872	0.8	46,944	1.0	52,456	0.9
Tacikler	2,667	0.3	21,927	0.7	42,636	0.9	50,174	0.8
Türkler	44	0.0	3,076	0.1	33,327	0.7	40,953	0.7
Kazaklar	1,766	0.2	21,998	0.8	42,657	0.9	33,701	0.5
Tatarlar	4,902	0.5	68,827	2.3	45,438	0.9	28,059	0.4
Koreliler	9	0.0	9,404	0.3	19,784	0.4	16,807	0.2
Kürtler	-	-	7,974	0.3	11,620	0.2	12,946	0.2

6.5 Özbekistan:

Etnik Grup	Nüfus Oranı	Tahmini Nüfus Sayısı
Özbekler	%80	28 milyon
Ruslar	%5-6	1.75 - 2.1 milyon
Tatarlar	%3	1.05 milyon
Kazaklar	%2-3	0.7 - 1.05 milyon
Kırgızlar	%1-2	0.35 - 0.7 milyon
Tacikler	%3	1.05 milyon
Diğer Etnik Gruplar (Türkler, Azeriler, Türkmenler, Koreliler vb.)	%1-2	0.35 - 0.7 milyon

6.6. Macaristan:

Nüfusun etnik dağılımı	Macaristan nüfus dağılımı 2021	Tahmini Nüfus Sayısı (Milyon)
Macarlar	%90	8.64
Almanlar	%2	0.192
Sırp lar	%1	0.096
Romanlar	%1	0.096
Slovaklar	%0.5	0.048
Hırvatlar	%0.5	0.048
Diğer	%0.5	0.048

6.7 Türkmenistan:

Etnik gruplar	1926 sayımı ¹		1970 sayımı ⁴		1995 sayımı ⁷		2012 sayımı ⁸	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
Türkmenler	719,792	71.9	1,416,700	65.6	3,403,639	76.7	4,066,959	85.6
Özbekler	104,971	10.5	179,498	8.3	408,259	9.2	275,565	5.8
Ruslar	75,357	7.5	313,079	14.5	297,319	6.7	242,307	5.1
Kazaklar	9,471	0.9	68,519	3.2	88,752	2.0	19,004	0.4
Azeriler	4,229	0.4	16,775	0.8	36,586	0.8	-	-

Tatarlar	4,769	0.5	36,457	1.7	35,501	0.8	-	-
Ermeniler	13,859	1.4	23,054	1.1	33,638	0.8	-	-

7. Türk Devletlerinde Son 30 Yılda Suç Oranları

7.1. Türkiye

Türkiye'de suç oranları, 1990'ların başından itibaren artmış, özellikle büyük şehirlerdeki suçlar dikkat çekmiştir. 1995 yılında Türkiye'de 100.000 kişiye yaklaşık 3.800 suç kaydedilmiştir. Bu dönemde, özellikle hırsızlık, gasp ve şiddet suçları artmış, terörizm gibi örgütlü suçlar da ciddi bir sorun olmuştur. 2000'lerin başında, bu oranlar hala yüksek kalmış ve 2005 yılı itibarıyla 100.000 kişiye 3.800 suç kaydedilmiştir. Ancak 2010'lardan sonra Türkiye'deki suç oranları azalma eğilimi göstermeye başlamıştır. 2017 yılı itibarıyla, bu oran 100.000 kişiye 3.400 suç kaydedilmiştir. 2020 yılı itibarıyla ise suç oranı 100.000 kişiye yaklaşık 3.000 civarına gerilemiştir. Bu düşüş, özellikle güvenlik önlemlerinin artması ve teknolojinin suç öncesi ve sonrası süreçlerde daha etkin kullanılmasından kaynaklanmıştır.

7.2. Azerbaycan

Azerbaycan'da ise Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından suç oranlarında önemli bir artış yaşanmıştır. 1990'ların başında, özellikle karışıklık döneminde, suç oranları yüksek seyretmiş ve 1995 yılında 100.000 kişiye yaklaşık 4.500 suç kaydedilmiştir. Ancak, 2000'lerin başında Azerbaycan, suçla mücadelede ciddi adımlar atmaya başlamış ve 2005 yılı itibarıyla suç oranı 100.000 kişiye 3.200'e düşmüştür. 2010'lu yıllarda ise, Azerbaycan'da suç oranları daha da düşerek 2017'de 100.000 kişiye 2.500 suç kaydedilmiştir. 2020 itibarıyla bu oran 100.000 kişiye yaklaşık 2.100 civarına gerileyerek, hükümetin güvenlik reformları ve ekonomik kalkınmanın etkisini göstermiştir.

7.3. Kazakistan

Kazakistan'da, 1990'lar ve 2000'lerde suç oranlarında büyük bir artış gözlemlenmiştir. 1995 yılında, 100.000 kişiye 4.700 suç kaydedilmiştir. Bu oran, özellikle organize suçlar, hırsızlıklar ve cinayetlerle birlikte yükselmiştir. Ancak Kazakistan, son yıllarda ekonomik gelişmeler ve güvenlik politikaları ile suç oranlarında bir iyileşme sağlamıştır. 2005 yılında, 100.000 kişiye 3.500 suç

kaydedilirken, 2015 yılına gelindiğinde bu oran 2.800'e düşmüştür. 2020 yılı itibarıyla, Kazakistan'daki suç oranı 100.000 kişiye yaklaşık 2.500 civarına gerilemiştir. Bu düşüş, Kazak hükümetinin güvenlik alanındaki iyileştirmeleri ve reformlarını yansıtmaktadır.

7.4. Kırgızistan

Kırgızistan'da, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra yaşanan ekonomik zorluklar ve toplumsal istikrarsızlık suç oranlarının artmasına neden olmuştur. 1995'te Kırgızistan'daki suç oranı 100.000 kişiye 3.900 civarındaydı. 2000'lerde ise suç oranları daha da yükselmiş, 2005 yılında 100.000 kişiye 4.100 suç kaydedilmiştir. 2010'lu yıllarda, ülke genelinde artan güvenlik önlemleri ve toplumsal reformlar sayesinde suç oranları kısmi bir azalma göstermiş ve 2015'te 100.000 kişiye 3.200 suç kaydedilmiştir. 2020 itibarıyla, bu oran 100.000 kişiye yaklaşık 3.000'e düşmüştür.

7.5. Özbekistan

Özbekistan'da da Sovyetler Birliği sonrası dönemde suç oranlarında bir artış görülmüştür. 1995'te Özbekistan'da 100.000 kişiye yaklaşık 5.000 suç kaydedilmişken, 2005 yılında bu oran 3.800'e düşmüştür. 2010'lu yıllarda, Özbek hükümetinin reformları ve güvenlik önlemleri sayesinde suç oranlarında bir azalma yaşanmış, 2015 yılı itibarıyla 100.000 kişiye 3.200 suç kaydedilmiştir. 2020 yılı itibarıyla, bu oran 100.000 kişiye yaklaşık 3.000 civarına gerilemiştir.

7.6. Türkmenistan

Türkmenistan ise, sıkı yönetimi ve sansür politikaları nedeniyle suç oranları konusunda detaylı verilere ulaşmak zordur. Ancak, hükümetin güvenlik tedbirleri ve sosyal kontrolü sayesinde suç oranları genellikle düşük kalmaktadır. Türkmenistan'daki suç oranları genellikle daha az raporlanmakta ve yönetim tarafından sıkı bir şekilde denetlenmektedir.

7.7. Macaristan

Macaristan gibi gözlemci üye olan ülkelerde ise, suç oranları genellikle Avrupa standartlarına göre daha düşük seyretmiştir. 1990'lar ve 2000'lerde Macaristan'da suç oranları yüksek seyrederken, 2005 yılı itibarıyla 100.000 kişiye 3.200 suç kaydedilmiştir. 2010'larda bu oran biraz daha düşmüş ve 2015'te 100.000 kişiye 3.000 suç kaydedilmiştir. 2020 yılı itibarıyla, Macaristan'daki suç oranı 100.000 kişiye yaklaşık 2.800 civarına gerilemiştir.

8. Cevaplanması Gereken Sorular:

- 1- Türk Devletlerindeki sınır güvenliği nasıl daha efektif hale getirilebilir?
- 2- Türk Devletlerindeki kaçakçılık ve yasadışı eylemlerin önüne nasıl geçilebilir?
- 3- Türk Devletlerindeki suç oranları nasıl düşürülebilir?
- 4- Dünyadaki suç örgütlerinin Türk Devletlerine verdiği zarar nasıl minimize edilir?
- 5- Türk Halkı terör, kaçakçılık ve diğer her türlü yasadışı eyleme karşı nasıl bilinçlendirilebilir?
- 6- Nüfusu az olan Türk milletlerinin güvenliği nasıl arttırılabilir?